

Modernt samarbete för ett starkare Norden

Året som gick i Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet

'06

'06

Foto s. 2, 25, 40: Bilder från internationella kulturfestivalen för ursprungsbefolkningar – *Reflections in Northern Sky* – som hölls i Estland. Foto s. 2, 25 och 40: Kersti Sepper. Infälld bild s. 25: Tiit Kirsipuu.

Omslagets framsida: Musikensemblen The Gogmagogs. Ensemblen var en del av det nordiska musiksymposiet *disturbances*. PR-foto. Omslagets baksida, små bilder: Burst. Foto: G. Magni Agústsson; Vertebra. Foto: Petri Heikkilä; URGE. Foto: Ulrik Wivel; Polaroid. Foto: © Jo Strømgren Kompani. Foto till höger: The Madman's Garden. Foto: Martin Sirkovsky. Foto s. 1, 3, 28-29: Magnus Frölander (MF). Foto s. 4, 9: Johannes Jansson (JJ). Foto s. 16-17: JJ; MF; JJ; MF; MF; MF; MF; MF; MF; MF; MF; JJ; MF.

Med 2006 års utgång förändrades det nordiska kultursamarbetet. Flera institutioner lades ner och i dess ställe kommer Kulturkontakt Nord att administrera program tvärs över konst- och fackgränser. Bilderna i årets verksamhetsberättelse illustrerar något av det mångfacetterade kultursamarbete som pågått i nordisk regi, eller med stöd från det officiella nordiska samarbetet. Vi har exempel från dansens, operans, poesins och scenkonstens världar, liksom från ett projekt som stöder produktion av nordiska dataspel. Bilderna är hämtade från Färöarna i väst till Lettland i öst. Dessutom ett bildcollage från Nordiska rådets session i Köpenhamn.

Modernt samarbete för ett starkare Norden

Året som gick i Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet 2006

ANP 2007:715

© Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet, Köpenhamn 2007

ISBN 978-92-893-1490-9

Tryck: Saloprint A/S, Köpenhamn 2007

Design: Par No 1 A/S

Upplaga: 1 200

Tryckt på miljövänligt papper som uppfyller kraven i den nordiska miljösvanemärkningen.

Printed in Denmark

Publikationen kan beställas på www.norden.org/order.

Fler publikationer på www.norden.org/publikationer

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Telefon (+45) 3396 0200
Telefax (+45) 3396 0202

Nordiska rådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Telefon (+45) 3396 0400
Telefax (+45) 3311 1870

www.norden.org

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt de självstyrande områdena Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och är en viktig partner i europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet vill styrka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Innehåll

06	Förord	
09	Norden som vinnarregion	
09	Förnyelse och samarbete i Nord-Europa	
10	Nordiskt toppmöte – ny form för politisk dialog	
11	Nordisk styrka – forskning, innovation och kunskap	
15	Nordisk välfärdsmodell	
16	Gränshinder	
16	Norden i Världen	
21	Östersjön runt	
21	Parlamentarikersamarbete runt Östersjön	
21	Nordliga dimensionen	
22	Femton år av samarbete med Estland, Lettland och Litauen	
22	Ministerrådskontoren jubilerade	
24	Parlamentariker firade med gemensamt program	
25	Nordvästtryssland	
25	Kaliningradkontoret	
25	Mobilitetsprogram för kunskapsuppbyggnad och nätverk	
25	NGO-programmet	
25	Nätverksbygge för parlamentariker	
25	Nordområdena	
26	Miljö och sjukdomar på Barentsmöte	
26	Parlamentariskt samarbete om Arktis	
28	Västnorden och dess grannar	
28	Vitryssland	
28	Co-existence or no existence	
30	Kulturella Norden	
30	Tre program för Kulturkontakt nord	
31	Oceanen, Zozo och akusmatisk musik prisbelönades	
32	Nordiska språk är coola	
33	Kulturnatt med en smakbit av Norden	
33	Bok- och biblioteksmässan	
33	Ny sajt för framtidens filmare	
34	Hållbara Norden	
34	Klimatförsämringar oroar	
34	Miljöpris till färing	
34	Energisamarbetet borde vara exportartikel	
36	Grönt är skönt men inte som algblomning	
36	Kärnsäkerhet	
37	Biodiversitet och genresurser	
37	Bättre livskvalitet i Norden	
37	Hälsosammare mat och mer motion	
37	Märkning och marknadsföring av matvaror	
37	Folkhälsopris	
37	Säkrare livsmedel	
37	Fågelinfluensa och andra farsoter	
39	Alkohol	
39	Människohandel och prostitution	
39	Samarbeta om miljö och brottslighet!	
40	Information	
41	Fakta om Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet	

Vi kunde, under året som gick, med glädje konstatera att det finns ett massivt folkligt stöd för det nordiska samarbetet. Detta framgick av en opinionsundersökning som genomfördes på Nordiska rådets uppdrag. Undersökningen visar också att det finns stora förväntningar på det nordiska samarbetet, vilket sporrar oss inför framtiden.

Moderniseringen av det nordiska samarbetet fortsatte under 2006 både i Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet.

De 11 nya ministerråd, som beslutats om 2005, utvecklade sina arbetsformer för att göra det nordiska regeringssamarbetet bättre anpassat till ett europeiskt och internationellt perspektiv. Det gör det nordiska samarbetet mer relevant.

På kulturområdet beslutades om en genomgripande reformering. Det nya är att samarbetet sker genom teman och tidsbundna program istället för som tidigare – sektoriserat och institutionsstyrt. Med de nya tidsbundna programmen är avsikten att mer av resurserna på kultursektorn ska nå ut till alla hörn i Norden.

Även på social-, hälso- och arbetsmarknadssektorerna fortgick reformarbetet genom utvärderingar av institutioner och utskottsstrukturer.

På den internationella arenan leddes det så kallade Östersjöinitiativet (BSI) under året av ministerrådet. Beslut fattades om att vidareutveckla det existerande nätverks- och utbytesprogrammet, NordPlus, till ett nytt

Nordplus ramprogram i vilket de tre baltiska länderna deltar på lika villkor med de nordiska länderna.

Ett nytt Rysslandsprogram sattes och ett utbildningsinitiativ som ger vitryska studenter möjlighet till universitetsstudier i Vilnius (EHU) och Ukraina förverkligades. Det sedan länge planerade ministerrådskontoret i Kaliningrad öppnade i september. NGO-samarbetet i Östersjöregionen stärktes också under året.

Globaliseringsfrågorna sattes högt på den nordiska dagordningen. Nordiska rådets session inleddes med ett toppmöte med en bredare politisk debatt än tidigare, där detta var ett centralt tema.

2006 var också det första året med de nya formerna för samarbetet med baltiska församlingen. Utskottarbetet kring konkreta frågor blev intensivare och de båda organisationerna diskuterade policyfrågor och antagande av ett gemensamt arbetsprogram.

Frida Nokken, Rådsdirektör, Nordiska rådet

Halldór Ásgrímsson, Generalsekreterare, Nordiska ministerrådet

Den litauiske poeten Birute Mar vid VI Nordic Poetry Festival i Estland. Foto: Teet Malsroos.

Foto s. 6 och 33: Bilder från operan "Í Óðamansgarði"
(The Madman's Garden) uppförd i Nordens Hus i Tórshavn, Färöarna.
Foto: Martin Sirkovsky.

Norden som vinnarregion

Hur de nordiska länderna skall kunna bibehålla sina tättpositioner i internationella undersökningar över konkurrenskraft, hållbar utveckling och välfärd är en frågeställning som genomsyrade det nordiska samarbetet under året. Genom att vara en vinnarregion har det nordiska samarbetet också på ett kraftfullt sätt kunnat stödja demokratiutveckling och samhällsbygge i sitt östra grannskap.

Förnyelse och samarbete i Nord-Europa

Det behövs ett nytt Norden för att möta globaliserings utmaningar. Det menade det norska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet för 2006, som valde att lägga vikt på tre huvudområden:

- Den nordiska välfärdsmodellen.
- Kunskap, förnyelse och utvecklande av värderingar.
- Samarbete i Europas nordområden

Dessutom behöll man från tidigare ordförandeskap två huvudfrågor:

- Gränshinderarbetet
- Förnyelsen och moderniseringen av det nordiska samarbetet

Den norska ministern för nordiskt samarbete, Heidi Grande Røys, uttryckte sin regerings tillfredsställelse med hur programmet genomförts vid Nordiska rådets session i november. Hon nämnde särskilt samarbetet i nordområdena, Rysslandsprogrammet, välfärdsfrågorna och reformeringen av ministerrådets budgetprocess. Moderniseringen av kultursamarbetet var den stora reformen under 2006. Beslut fattades också om en genomgång av institutioner och samarbetsorgan inom det social- och hälsopolitiska området.

Nordiskt toppmöte – ny form för politisk dialog

”Norden er en af de mest fremgangsrige regioner i verden. Vore nordiske lande klarer sig godt i den globale konkurrence. Det betyder blandt andet, at vi nordboere tør møde globaliseringens udfordringer uden at være bange for forandringer. Global økonomi stiller krav om viden, kreativitet og evne til hurtig omstilling.” Med de velkomstorden från Nordiska rådets president Ole Stavad inleddes det nordiska toppmötet i Folketinget i Köpenhamn i oktober 2006. Toppmötets tema var balansen mellan välfärssamhället och marknadskrafterna i Nordens kamp om tätplatsen på den globala arenan.

Det nordiska toppmötet, där alla de nordiska statsministrarna och ledarna för de självstyrande områdena debatterade med oppositionsledare från de nordiska länderna och Nordiska rådets medlemmar, var en lyckad förnyelse av Nordiska rådets session – den stora årliga händelsen i det nordiska parlamentariska samarbetet.

Debatten visade stor enighet om att den nordiska välfärdsmodellen bidragit till att göra Norden till en vinnarregion, även om det framfördes synpunkter på vad som skulle behöva justeras. Reella möjligheter att välja privata omsorgsalternativ, åtgärder mot utanförskap och fattigdomsfickor, beredskap för en åldrande befolkning var några av de frågor som togs upp.

I sin uppsummering av debatten sa den danska statsministern att de nordiska statsministrarna måste engageras om Norden skall kunna behålla sin ledarposition. Fogh-Rasmussen pekade på fem punkter som krävde handling. Dessa var fortsatt fjärmande av gränshinder, bättre forsknings- och innovationssamarbete inte minst på energi och miljöområdet, förstärkning av näringslivet genom så kallade kluster som Medicon Valley i Öresundsregionen, gemensam marknadsföring av Norden samt ett nordiskt globaliseringsråd under förutsättning att ett sådant inte skulle bromsa det fortsatta arbetet. De nordiska samarbetsministrarna fick i uppdrag att förbereda frågan inför slutligt beslut på statsministernivå.

Ett annat uppmärksammat inslag på sessionen var HRH prins Hassan av Jordanien som i egenskap av protektor för projektet ”Co-existence of civilizations” tog emot nordiska svar på projektets utmaningar. I samband med denna punkt på dagordningen beslutades att tillsätta en styrgrupp som bland annat skall ta initiativ till ett dialogforum om kulturell komplexitet och främjande av samexistens. De nordiska regeringarna uppmanades dessutom att utarbeta indikatorer för att beskriva framstegen i integrationsarbetet i de nordiska länderna. Diskussionens vågor gick höga ifråga om de självstyrande områdenas ställning i det nordiska samarbetet. Från de tre självstyrelseområdena krävdes aktion. Men något beslut kan först fattas vid nästa års session.

Frågetimmen bjöd på ett antal frågor om gränshinder. Dankortet, som försvårar integrationen i Öresund, synkroniserad tillämpning av EU direktiv och beskattning av pensionärer togs upp. Gränshindren hade också sin egen punkt på dagordningen. De homosexuella ställning på Färöarna diskuterades också.

Kamp mot människohandel och hotellprostitution, klimat- och energisamarbete, bättre hälsa och livskvalitet, barn- och ungdomspsykiatri och alkoholpolitik, nordisk språkpolitik samt forsknings- och innovationssamarbete diskuterades under sessionen.

Session ställde sig bakom förslag om så kallade ”säkra hus” både i de nordiska länderna, i nordvästra Ryssland och i de baltiska länderna. Förslag om en gemensam nordisk handlingsplan mot människohandel för sexuellt utnyttjande bifölls också.

Det beslutades att man skall bojkotta hotell som förmedlar sextjänster. En särskild webbsida, med namn på hotell som garanterar att de inte förmedlar sextjänster skall upprättas.

Sessionen antog ett medlemsförslag om att sätta in kraftfulla åtgärder för att förbättra tillgängligheten och komma tillrätta med väntetider för barn och unga inom psykiatrivården. Målet skall vara att väntetiden för den första konsultationen inte överstiger 7–10 dagar. Alla patienter skall ha en individuell plan.

Beslut fattades också om samarbete kring biobränsle och om åtgärder för att påskynda rivandet av kvarstående gränshinder.

Finland, som är ordförandeland 2007 i Nordiska ministerrådet, redovisade sina planer i programmet, ”Möjligheternas Norden – nära Dig”. I programmet prioriteras nordisk konkurrenskraft och välfärd, forskningssamarbete och innovation. Det nordiska samarbetet skall bli mer synligt. Arbetet i den nordliga dimensionen fortsätter som ett kontinuum av det finländska ordfö-

*Rådets president
Ole Stavad*

randskapet i EU. Östersjöfrågor och hållbar utveckling och en hållbar energipolitik samt gränshindersfrågor är också bland det som prioriteras.

De nordiska utrikes- och försvarsministrarna redogjorde för sitt samarbete som bland annat handlat om kamp mot människohandel, nordområdena, reformering av FN samt kamp mot terrorism. Samhällssäkerhet, fattigdomsreduktion, utfiskning, krisen i Darfur var några utmaningar på det utrikes- och säkerhetspolitiska området som diskuterades.

I anslutning till sessionen höll nordiska statsministrarna möte och sammanträdde också med de baltiska statsministrarna. Vid dessa möten diskuterades bland annat gränshinder och energisamarbete i Östersjöregionen. De nordiska utrikesministrarna talade om relationerna till Ryssland och den säkerhetspolitiska situationen på Island på sitt möte.

På rådets presidiums möte med statsministrarna diskuterades Norden som global vinnarregion och självstyrelseområdenas ställning. Mötet mellan presidiet och utrikesministrarna dominerades av samtal om samarbete i Östersjöregionen och kulturell samexistens. Nordiska rådets presidium diskuterade framtida samarbete med Baltiska församlingens ledning, undertecknade ett samarbetsavtal med Västnordiska rådet och samtalade om budget och program med de nordiska parlamentens talmän.

Sametingspresidenten i Norge, Aili Keskitalo, överlämnade ett utkast till Nordisk samekonvention och bad om de nordiska parlamentarikernas stöd. Konventionen

skall omfatta samerna i Ryssland, Finland, Sverige och Norge.

För de nordiska parlamentarikerna, regeringsmedlemmarna, gästerna från de baltiska länderna, Ryssland och andra delar av världen samt den stora skaran journalister fanns också en rad sidoaktiviteter och vid en ceremoni i Tivolis konsertsal delades Nordiska rådets priser i litteratur, musik, film och miljö ut.

På sessionen valdes norrmannen Dagfinn Høybråten till ny president i Nordiska rådet med tillträde vid årsskiftet. Den avgående presidenten Ole Stavad har under sitt presidentår särskilt ägnat uppmärksamhet åt hur man kan utveckla den nordiska välfärdsmodellen som ett konkurrensinstrument i den globala ekonomin, förstärkt Östersjösamarbete särskilt med Ryssland och avskaffande av kvarvarande gränshinder. Ole Stavad var också pådrivare för den förändring av sessionens arbetsform som innebar ett lyft för den politiska debatten i Norden. Stavad fortsätter sitt nordiska engagemang som medlem av Nordiska rådets presidium och som ordförande i den socialdemokratiska gruppen i rådet.

Nordisk styrka – forskning, innovation och kunskap

Forskning, innovation och kunskapsutveckling är oumbärliga delar i den nordiska vinnarstrategin. Flera satsningar gjordes under 2006 bland annat av flera av Nordiska ministerrådets institutioner. Frågorna var också en del av Nordiska rådets toppmötesdebatt,

där den danska statsministern föreslog miljö- och energisatsningar både inom NordForsk¹ och Nordiska innovationscentret² (NICE).

Det nordiska organet för forskningssamordning, NordForsk utlyste två satsningar för nya "Nordic Centers of Excellence". Totalt satsas 165 miljoner norska kronor under en femårsperiod. Av dessa skall 75 miljoner gå till forskning kring välfärdsfrågor. Återstående 90 miljoner kronor skall användas för forskning kring mat, näring och hälsa.

I ett side-event under sessionen presenterades rapporten "Nordisk styrka", som utarbetats av NordForsk, av de danska och norska forskningsministrarna. I rapporten ger över 40 nordbor sin tolkning av begreppet nordisk styrka.

Ny nordisk mat och miljövänlig energiteknik

"Ny nordisk mat" lanserades av Nordiska Ministerrådet i samband med sessionen 2006 och syftar till att synliggöra nordiska värderingar och göra Norden mer konkurrenskraftigt på den globala marknaden genom att sammankoppla gastronomi, näringslivsutveckling, råvaror och turism. Den nordiska maten och matkulturen står i centrum. Programmet vänder sig till människor både i och utanför Norden.

För att sprida budskapet utnämndes 11 matambasadorer från de nordiska länderna, bland andra den kända tv-kocken Tina Nordström från Sverige, den danske kocken René Redzepi och den finske Kim Palhus. Programmet ska löpa under tre år och backas upp av 23 miljoner danska kronor från Nordiska ministerrådet. Nordiska innovationscentret (NICE) bidrar med 10 miljoner norska kronor.

Den nordiska institutionen, Nordisk energiforskning beslutade att satsa 86,5 miljoner norska kronor i 16

energiforskningsprojekt, som bidrar till en europeisk strategi för hållbar, konkurrenskraftig och säker energiförsörjning. Projekten skall medverka till att stärka Norden som en kunskapsregion för miljövänliga energilösningar och effektiva energimarknader. Utöver Norden omfattas också de baltiska länderna och nordvästra Ryssland.

Fem projekt inom miljöteknologi i Sverige, Danmark och Finland fick dela på 10 miljoner norska kronor från Nordiska innovationscentret (NICE). Projekten handlade bland annat om vattenrening, nanoteknologi, råmaterial för framställning av kemikalier och biobränsle samt riskkapital knutet till miljöteknologi.

Den kreativa industrin fick möjlighet att starta projekt kring finansieringslösningar och kluster, upphovsrätt och intellektuellt kapital, industridesign samt tvärfackliga initiativ inom det digitala området med hjälp av en satsning på 10 miljoner norska kronor från NICE. NICE annonserade också 22 miljoner norska kronor i december till projekt som utvecklar nordisk innovationspolitik inom områdena regional innovation och brukardriven innovation.

"Investing in Research and Innovation"

På konferensen "Investing in Research and Innovation – Exchanging European Experiences in a Nordic Context", Nordiska ministerrådets och EU-kommissionens gemensamma arrangemang som samlade mer än 250 deltagare från 25 länder, medverkade EU:s forskningskommissionär Janez Potočnik och den norska forskningsministern. Potočnik rosade de nordiska ländernas investeringar i forskning och utveckling. Sverige och Finland är de enda EU-länder som investerat mer än 3 % av bruttonationalprodukten. Syftet med konferensen var bland annat att sätta fart på investeringar i forskning och innovation.

I anslutning till konferensen presenterades två rapporter som tagits fram som underlag för det nordiska regeringssamarbetet på området; "Building Nordic Strength Through More Open R&B Funding" och "Nordisk Innovationskraft – Strategier og virkemidler til øget samspil mellem forskning og erhvervsliv i de nordiske lande".

1

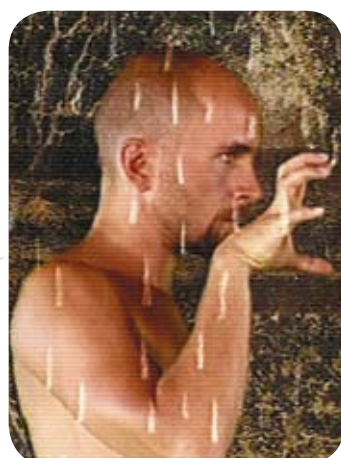
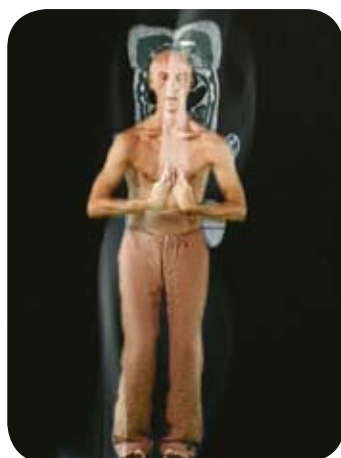
NordForsk är den nordiska institution som har ansvar för nordiskt samarbete på forsknings- och forskarutbildningsområdet. NordForsk har också ansvar för samarbete och koordinering med Nordiska innovationscentret. Fokus är de forskningsområden där de nordiska länderna är vetenskapligt starka och kanske också världsledande.

2

Nordiska innovationscentret är den nordiska institution som skall främja ett innovativt och kunskapsintensivt näringsliv i Norden. Centret skall arbeta för att Norden blir en välfungerande och gränslös inre marknad.

Bilderna på s. 11, 22, 36 och 38–39 är från "Ziemeļu pavasaris" (Nordic Spring), som 2006 arrangerades för andra året i rad av Nordiska ministerrådets kontor i Lettland i samarbete med de nordiska ambassaderna och Dansk Kulturinstitutt. Det är en gemensam nordisk kulturpresentation med mer än 50 olika arrangemang. De inbjudna till avslutningsfesten fick med sig en gåva – ett litet björkträ, att plantera. Sidan 36 visar unga lettiska designers som tillverkar objekt till stadsmiljöer ("Design for Urban Environment"). Avslutningsarrangementet för "Nordic Spring" (s. 38–39) visar folksångare, "Skandinieki", tillsammans med de nordiska ambassaderna och Nordiska ministerrådets kontor i Lettland som firar sommarstolstånd och säger farväl till "Nordic Spring". Foto s. 36: Karlina Vitoliņa. Övriga foton: Nordiska ministerrådets kontor i Riga.

Vertebra. Stillbilder från
"Moving North – 10 Short Dance Films".
Foto: Petri Heikkilä.

En grupp PISA³-forskare från de nordiska länderna har under år 2006 sammanställt en rapport om PISA-resultaten i Norden avseende matematik, naturvetenskap och läsning. Rapporten "Northern Lights on PISA 2003" presenterades på forskarkonferensen "PISA i et nordisk lys" i Oslo i maj 2006.

Läsfärdigheter är en avgörande faktor för skolframgång och framgång senare i arbetslivet. Mot denna bakgrund tog det norska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet initiativ till en studie som analyserar läsfärdigheter i Norden i ett könsperspektiv. Studien *Läsfärdigheter i Norden* publicerades i oktober 2006 i samband med Nordiska rådets session.

Nordiskt Nätverk för Vuxnas Lärande (NVL) sjösettes 2005 och har under 2006 uppnått goda resultat i spänningsfältet mellan politik och praktik. Danmarks pedagogiska universitet har under året på uppdrag av styrgruppen för NVL, genomfört en studie om arbetsplatsen som lärandemiljö. Huvudkonklusionen är att; "Det mest effektiva lärandet uppstår när formellt och oformellt lärande integreras, dvs. när lärande på kurser och lärande på arbetet integreras".

De nordiska utbildningsministrarna förlängde 2006 "Överenskommelsen mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige, om tillgång till högre utbildning", till perioden 2007–2009. Överenskommelsen inkluderar en betalningsplan där ländernas bidrag regleras via Nordiska ministerrådets budget.

Baltic Sea Region Innovation Net

I september startade ett nytt innovationsprojekt som omfattar de nordiska länderna och länderna runt Östersjön. Projektet skall pågå under tre år och syftar till att främja innovation och klustersamverkan i och mellan aktörer i de inblandade länderna. Projektet omfattar i första hand näringslivet och organisationer i länderna runt Östersjön. Det utgör ett konkret europeiskt exempel på tvärnationell innovationsfrämjande verksamhet och är ett viktigt steg i regionens uppfyllande av EU:s förnyade Lissabon-agenda. Projektet administreras av Nordiska innovationscentret (NICe).

Nordisk välfärdsmodell

Den nordiska välfärdsmodellen är en tillgång i den globala konkurrensen. Nordiska ministerrådets femåriga välfärdsforskningsprogram, som avslutades under våren, presenterade en rad resultat med relevans för

detta. Nordiska kvinnor föder barn allt senare med risk att det kan bli för sent, vilket på sikt kan få negativ effekt på den nordiska modellen då en person i yrkesaktiv ålder år 2025 förväntas försörja 0,84 personer utöver sig själv mot 0,65 år 2000. En väl utbyggd familjepolitik anges som en stark faktor till att klara detta, men också åtgärder för att kvarhålla äldre på arbetsmarknaden. Par som lever i "jämsliddhet-light" förhållande tycks vara mer inställda på att skaffa sig barn.

Ledande politiker, ledare för arbetsmarknadsorganisationer och forskare gav i debattskriften "Spelet om den nordiska välfärden", som utarbetades för ministerrådet av tankesmedjan "Mandag Morgen", sina bud på det nordiska välfärdssamhällets styrkor, svagheter och viktigaste utmaningar. Rapporten var underlag för en paneldebatt vid ett side-event på Nordiska rådets session. Från näringslivets sida slogs fast att vi inte kan klara den nordiska välfärden utan både välutbildade invandrare och de som arbetar med omsorg.

En ungdomspanel tillsattes av det norska ordförandeskapet i början av året. Panelen bestod av 14 ungdomar från de nordiska länderna och de självstyrande områdena. Ungdomspanelen menade att miljöfrågor skall prioriteras och att det måste bli lättare att bo och studera i grannländerna samt att välfärdssamhället skall utvecklas. De presenterade sina förslag på samarbetsministrarnas decembermöte.

Jämsliddhet är viktigt i den nordiska välfärdsmodellen. Ett nytt samarbetsprogram för jämsliddhet lanserades i början av året. Programmet fokuserar på kön och makt, kön och ungdom samt tar upp temat kön, kultur och kommunikation. Jämsliddhetsministrarna diskuterade hur man kan dra in ungdomar i jämsliddhetsarbetet med ungdomspanelen. De ägnade tid under året åt kampen mot människohandel och prostitution samt diskuterade ledarskap och politisk beslutsfattning i genusperspektiv. Detta var också temen som var uppe på jämsliddhetsministrarnas möte med de baltiska kollegorna.

Arbetet med en välfärdsportal startade under 2006. Portalen skall bland annat innehålla webbaserade kurser och konferenser, nyheter från välfärdsområdet, fungera som diskussionsforum och elektroniskt bibliotek. Bakom portalen står också Nordiska samarbetsorganet för handikappfrågor, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap, Nordiska utbildningsprogrammet för utveckling av social service, Nordiska utbildnings-

centret för personal för dövblinda och välfärdsforskningsprogrammet.

Gränshinder

Det finns fortfarande många gränshinder i Norden och nya tillkommer. Borttagande av gränshinder är en viktig åtgärd för att göra Norden mer konkurrenskraftigt. För att få fart på gränshinderarbetet diskuterade Nordiska rådet tillsättande av en gränshinderombudsman. På sessionen uttalade man sitt stöd för de pådrivarordningar som ministerrådet föreslagit och ville att åtgärder i framtiden skulle kopplas till tidsfrister för deras genomförande.

Under 2006 kartlades gränshinder mellan Norge och Sverige. Detta var ett led i Nordiska ministerrådets satsning på att inventera gränshinder för privatpersoners mobilitet i de nordiska gränsregionerna. Allmänheten uppmanades inrapportera vilka problem man upplevde i samband med flytt, arbete och studier mellan Norge och Sverige till ministerrådets informationstjänst, Hallå Norden, eller till Grensetjänsten. Viss hjälp gavs dem som hade fastnat i byråkratin mellan länderna.

Möjlighet att se TV i gränstrakterna mellan Sverige och Norge efter digitaliseringen, betalkortet Dankort som hinder för gränspendlare och skattefrågor för pensionärer var sådant som medlemmar i rådet tog upp under året. I samtliga fall lovade regeringssidan att man skulle undersöka frågorna och åtgärda i de fall det var möjligt.

Informationseminarier och pådrivare

Under 2006 genomfördes ett 15-tal informationsseminarier i samtliga nordiska länder i syfte att utbilda och förbättra handläggningen av internordiska ärenden inom skatt, socialförsäkring och arbetsmarknad. Seminarierna genomfördes både i regi av "Hallå Norden", av olika gränskommittéer och bilaterala informationstjänster. Omkring 500 nordiska handläggare hade vid årets slut tack vare detta förbättrat sin nordiska kompetens.

Under 2006 utpekades en så kallad pådrivare inom näringslivsområdet, som skall driva på arbetet med undanröjandet av gränshinder. Pådrivaren refererar till näringsministrarna, men kan även rikta sig direkt till tjänstemän. På social- och hälsoområdet har det under 2006 antagits ett liknande mandat.

Under 2006 har en nordisk samarbetsmodell tagits fram, som skall förbättra den administrativa processen i samband med förtidspensionsärenden så att länderna i framtiden ska bli bättre på att informera om vilka dokumentationskrav som ställs för att ett ärende skall kunna behandlas.

Ett nordiskt samarbetsforum för telemedicin startade sitt arbete i juni 2006. Detta forum skall arbeta med att identifiera konkreta gränshinder som hindrar ett effektivt samarbete inom telemedicin, samt ge förslag till lösningar.

De nordiska social- och hälsoministrarna beslutade i juni 2006 att upprätta en nordisk socialförsäkringsportal med tillhörande virtuellt socialförsäkringskontor enligt samma modell som för det virtuella nordiska skattekontoret.

Informationstjänsten Hallå Norden har under 2006 fått ett nytt och utvidgat mandat så att tjänsten nu även omfattar vägledning till företag.

Det nya folkbokföringsavtal som undertecknades av de nordiska regeringarna i november 2004 har ratificerats. Nya regler om elektroniskt utbyte av personuppgifter i samband med flytt mellan de nordiska länderna trädde i kraft vid årsskiftet.

Norden i Världen

Ökad fokus på internationellt samarbete har präglat Nordiska ministerrådets och Nordiska rådets aktiviteter under det gångna året⁴. Det nordiska samarbetet har haft tre perspektiv: Den nordiska regionen som sådan, den nordiska regionen som en del av Östersjöregionen samt den nordiska regionen som aktör i en bredare europeisk kontext, främst inom EU.

Samarbetet med Estland, Lettland, Litauen och Nordvästryssland har förstärkts och samarbetsprojekt med andra regionala organisationer inom högaktuella områden har utvecklats.

*Överst: Nordic Resort. NordScen's artist-in-residence-program. Foto: Marianne Lumholdt.
Infälld bild: Xavier Le Roy i föreställningen Self-Unfinished. Foto: Katrin Schoof.*

Nederst: disturbances på Charlottenborg Udstillingsbygning. Foto: Torben Eskerod.

Nordiska rådets session i Köpenhamn November 2006

*Kārlis Vērdiņš från Lettland och
Tõnis Mägi från Estonia vid pianot,
under VI Nordiska poesifestivalen
i Estland. Foto: Teet Malsroos.*

Östersjön runt

Under 2006 påtog sig Nordiska ministerrådet ordförandeskapet för Östersjöinitiativet "The Baltic Sea Initiative" (BSI). BSI är ett "nätverk av nätverk" för att främja konkurrenskraft och hållbar utveckling i Östersjöregionen. Inom ramen för initiativet har man under 2006 särskilt prioriterat utveckling av ram- och konkurrensvillkor för företagskluster inom regionen, forskning och innovation, integration av finansiella marknader och marknadsföring av Östersjöregionen.

Ministerrådet har samtidigt tillsammans med Nordiska investeringsbanken (NIB) finansierat en kartläggning av Östersjöregionens konkurrenskraft, ekonomiska utveckling och välbefinnande i 2006 års "State of the Region" rapport. Den förhåller sig också till regionens uppfyllande av EU:s Lissabonagenda.

Kontakten med Tyskland och Polen intensifierades under 2006. Möjligheterna för samarbetsprojekt mellan Nordiska ministerrådet och både de nordtyska delstaterna och den federala nivån diskuterades. Samarbetet med Polen konkretiserades bland annat i och med öppnandet för polskt deltagande i ministerrådets stödprogram för frivilligorganisationer i Östersjöregionen och genom den nordiska konferensen "Nordic States – Poland Perspectives of Cooperation in the Field of EU Eastern Policy" i Warszawa i november 2006.

Det gränsregionala projektet Baltic Euroregional Network (BEN) finansieras av EU:s Interreg-program, Nordiska ministerrådet och CBSS. Nordiska ministerrådets kontor i Vilnius har varit ledande i projektet i vilket det sammanlagt ingår 35 partners från 9 länder. BEN:s huvudsyfte är att bygga upp nätverk för lokala aktörer i regionen och att möjliggöra erfarenhetsutväxling mellan nordiska gränsregioner och ekonomiskt svagare regioner vid EU:s yttre gränser.

Kring årsskiftet inleddes en ny dimension av ministerrådets engagemang i BEN-projektet. Ett nytt projekt finansierat av EU:s TACIS-program kommer att möjliggöra att ytterligare ryska och vitryska partners integreras i existerande BEN-aktiviteter och nya aktiviteter kommer att inledas i april 2007. Rollen som ledande partner i BEN-EAST innehas av Nordiska ministerrådets kontor i Sankt Petersburg.

Nordiska ministerrådet deltar också i det mellanstatliga samarbetet för främjande av hållbar utveckling i Östersjöregionen Baltic 21.

Parlamentarikersamarbete runt Östersjön

Det parlamentariska Östersjösamarbetet inom Östersjökonferensen (BSPC) diskuterade under 2006 bland annat fiskerifrågor, havsmiljön och EU:s nordliga dimension. Parlamentarikerna ville att ämnen som energisäkerhet och transportsamarbete tillförs det existerande samarbetet om miljö och sociala förhållande inom den nordliga dimensionen.

Frågan om övergödning av Östersjön ägnades mycket uppmärksamhet. En särskild arbetsgrupp arbetade intensivt under året med detta. En delrapport från arbetsgruppen diskuterades på Östersjökonferensen i Reykjavik i september.

Nordliga dimensionen

"Den nordliga dimensionen är ett viktigt verktyg för att engagera alla länder i Nordeuropa i en konstruktiv dialog till allas fördel. Rysslands konstruktiva och positiva engagemang i den nya fasen av den Nordliga dimensionen bådär gott för europeiskt samarbete." Det sa Nordiska ministerrådets dåvarande generalse-

kreterare Per Unckel i Tallinn på en konferens om EU:s nordliga dimension i juni 2006. Nordiska ministerrådet har därför integrerat den nordliga dimensionen i sin egen politik.

Nordiska ministerrådet har under 2006 satt fokus på insatser inom EU:s andra handlingsplan för den nordliga dimensionen samt bidragit med inspel till det nya ramdokument, som antogs i november 2006. Ministerrådet förverkligade 94 konkreta projekt inom flertalet av handlingsplanens prioriterade områden under året. Sammanlagt anslogs mer än 20 procent av ministerrådets totala budget på drygt 816 miljoner danska kronor till samarbete med Ryssland och de baltiska länderna, såväl inom ramen för de enskilda ministerrådets arbete som i de nordiska institutionernas regi.

Det utökade samarbetet med de övriga regionala organisationerna; Östersjöstaternas råd (CBSS), Arktiska rådet och Barentsrådet har i stor utsträckning omfattat det nya ramverkets insatsområden såsom miljö/klimat och näringslivsutveckling.

Tillsammans med CBSS har Nordiska ministerrådet under året deltagit aktivt i utvecklingen av den nordliga dimensionens partnerskap för folkhälsa och socialt välbefinnande samt tagit initiativ till samarbete om projekt i de baltiska länderna och Nordvästryssland som riktar sig till utsatta barn och unga med funktionshinder och deras familjer samt projekt med förebyggande insatser mot människohandel i regionen. Nordiska ministerrådet och CBSS har dessutom tillsammans varit engagerade i IT-samarbetet inom den nordliga dimensionen "The Northern eDimension Action Plan" (NeDAP) som avslutades 2006.

Nordiska ministerrådet har varit aktiv i den Nordliga dimensionens partnerskap för miljö genom miljöfinansieringsbolaget NEFCO (Nordic Environmental Finance Cooperation), som under 2006 finansierat 42 miljöprojekt i Nordvästryssland gällande bland annat vatten- och avloppshantering, fjärrvärmeutveckling och hantering av atomavfall. Därtill är NEFCO genom Barents Hot Spots Facility aktivt i ytterligare 26 projekt i nordvästra Ryssland.

Nordiska ministerrådet har också under 2006 noggrant följt EU-utvidgningens konsekvenser för arbetsmarknaderna. De nordiska arbetsmarknadsministrarna diskuterade nationella erfarenheter av invandrad arbetskraft och utstationerade arbetstagare från framför allt Baltikum och Polen på sitt ministerrådsmöte i Oslo i oktober. Ämnet blev också berört på konferensen "Globaliseringens konsekvenser för arbetsmarknaderna i Norden" i november i Oslo.

Femton år av samarbete med Estland, Lettland och Litauen

Med Estlands, Lettlands och Litauens medlemskap i EU startade en ny fas av samarbete med gemensamma aktiviteter där deltagande sker på lika villkor. De enskilda ministerrådets aktiviteter utarbetats i allt större utsträckning tillsammans med de baltiska motparterna och nordisk-baltiska möten har under året avhållits på såväl ämbetsmanna- som ministernivå inom bland annat områdena justitie-, utbildnings-, jämställdhets-, fiskeri-, jordbruks, livsmedel- och skogsbruks-, miljö- och energisamarbete.

Konkreta projekt mellan Nordiska ministerrådet och baltiska partners har startats inom områden som förbättring av arbetsmiljö, jämställdhet, växtgenetik, forskningsprojekt inom media och kommunikation, bioenergi och industriell forskning.

Inom ramen för ministerrådets mobilitetsprogram för kunskapsuppbyggnad och nätverk planeras att ge stipendier till baltiska och ryska tjänstemän för praktik vid de nordiska institutionerna. Under 2006 har cirka 10 miljoner danska kronor avsatts till baltiskt deltagande i nätverks- och mobilitetsprogrammet.

Under året har förhandlingarna med Estland, Lettland och Litauen gått i hamn gällande en utvidgning av NordPlusprogrammet till att även omfatta de baltiska länderna från 2008. NordPlussamarbetet innebär ett ekonomiskt ansvar för gemensamma program som baseras på ländernas bruttonationalinkomst.

NordPlus med baltiskt deltagande från januari 2008, förbereds genom nordiskt och nordisk-baltiskt utvecklingsarbete 2006 och 2007. Målet för utvecklingsprojektet är att etablera procedurer för Nordplusprogrammet 2008–2011.

Under 2006 nåddes en överenskommelse med de tre baltiska länderna om att öppna IT-forskningsprogrammet Nordunet3 för baltisk deltagande.

Ministerrådskontoren jubilerade

Nordiska Ministerrådets kontors samarbete med de nordiska ambassaderna i de baltiska länderna har ökat

*"HCA – Prinsessen og Fyrtøjet".
Skärmbilder från dataspelet utvecklat
av det danska spelutvecklings-
företaget Guppyworks. Spelet fick
utvecklingsstöd från det nordiska
dataspelprogrammet och vann priset
som årets danska spel 2006.*

under 2006. Den senaste gemensamma aktiviteten var en konferens om regional branding i Tallinn i november. Kontoren skapar kontakter mellan partners och utvecklar potentiella aktiviteter med samnordisk-baltiskt intresse.

I samband med att kontoren firade 15-års jubileum, genomfördes konferenser om tillväxt och välfärd i Riga och Tallinn. I Vilnius sattes det fokus på frågan om integration och identitet runt Östersjön. Konklusionerna från dessa arrangemang bekräftade att det finns ett avsevärt intresse för att stärka och vidareutveckla det nordisk-baltiska samarbetet på utvalda områden.

Ministerrådskontoren var värdar för en "Roadshow" om hållbar utveckling i december i Estland, Lettland och Litauen. Ett tema var hållbar produktion och konsumtion med fokus på energianvändning.

I förhållande till stöd till demokratiseringsprocessen i Vitryssland spelar kontoret i Vilnius en central roll. Samarbetet med EU-kommissionen om stöd till det vitryska universitetet European Humanities University (EHU) i Vilnius hade inte varit möjligt utan kontorets medverkan.

Frivilligorganisationer har en framträdande roll i Nordiska ministerrådets samarbete med de baltiska länderna och Nordvästryssland vilket illustreras av ett nordisk-baltiskt NGO-program samt ett stödprogram för NGO-verksamhet i Östersjöregionen baserat på nordiskt, baltiskt/polskt och ryskt/vitryskt trepartsarbete.

De nordiska kontoren i de tre baltiska huvudstäderna är centrala aktörer även i detta dynamiska samarbete.

Parlamentariker firade med gemensamt program

Nordiska och baltiska parlamentariker markerade 15-års samarbete i Vilnius i december. I samband med firandet hölls också det toppmöte mellan Nordiska rådet och Baltiska församlingen som skall bli en årligt återkommande företeelse. Vid detta möte diskuterades den fria rörligheten av arbetskraft mellan de baltiska länderna och Norden, människohandel, energifrågor och dialogen med Ryssland. Vid mötet antogs ett arbetsprogram för samarbetet under 2007 där energifrågorna har hög prioritet.

Som ett exempel på de nya parlamentariska samarbetsformerna hölls i april ett seminarium om människohandel och prostitution. Deltagarna kom från nationella parlamentsutskott i Norden och Baltikum. Man enades om att ökat samarbete mellan Norden, Baltikum och Nordvästryssland för att stoppa gränsöverskridande handel med kvinnor och ge mer information till kvinnor som luras in i prostitution under falska förespeglingar om arbete i väst.

Nordiska och baltiska politiker möttes i maj i Palanga i Litauen för att dryfta samarbete kring krishantering såsom organiserad brottslighet, naturkatastrofer, fågelinfluensa, vaccinproduktion och terroristattacker.

Nordväststrysland

De viktigaste initiativen från Nordiska ministerrådets sida för samarbetet med Ryssland har under 2006 varit:

- Öppnandet av ministerrådets kontor i Kaliningrad i september 2006.
- Mobilitetsprogrammet för kunskaps- och nätverksuppbyggnad.
- Ett stödprogram för frivilligorganisationer i Östersjöregionen (NGO-programmet).

Nätverksbygget mellan parlamentariker i Norden och Nordväststrysland har också utvecklats under året.

Kaliningradkontoret

”Nordvestrusland og hele Østersøregionen er på mange måder inde i en positiv udvikling, og folk i Kaliningrad bør være en del af denne proces. Det nordiske kontor satser på at bidrage til dette. Kontoret vil repræsentere Nordisk Ministerråd og vil fungere til fælles glæde for alle de nordiske lande og dets partnere”. Det sa den norska ministern för nordiskt samarbete Heidi Grande Røys när Nordiska ministerrådet officiellt öppnade sitt nya kontor i Kaliningrad i september 2006. Tillsammans med ministerrådets kontor i Sankt Petersburg kommer det nya kontoret att utgöra en viktig nordisk koordineringspunkt i regionen.

Kontoret har sedan öppningen i september inlett flera nya initiativ. En konferens om social integration av handikappade barn hölls i november 2006 på Kantuniversitetet i samarbete med den regionala regeringen och den ryska frivilligorganisationen ”Maria”. Från nordisk sida deltog förutom Nordiska ministerrådets kontor även Nordiska samarbetsorganet för handikappfrågor (NSH).

Mobilitetsprogram för kunskapsuppbyggnad och nätverk

Med det nya mobilitetsprogrammet avser Nordiska ministerrådet att investera cirka 22,5 miljoner danska kronor på långsiktig kunskapsuppbyggnad och nätverksutveckling mellan Norden och Nordväststrysland. Programmet kommer årligen att kunna erbjuda 500 ryssar stipendier inom områdena offentlig förvaltning, utbildning och forskning, näringsliv och det civila samhället.

Genom programmet kommer tjänstemän, lärare, forskare, politiker, konstnärer, journalister och frivilligorganisationer i Norden och Nordväststrysland att kunna få tillgång till utbildning, praktik och deltagande i nordisk-ryska program som utvecklats tillsammans med både nordiska och ryska myndigheter, universitet och organisationer.

NGO-programmet

Nordiska ministerrådet har av tradition nära relationer till de frivilliga organisationerna. En ny strategi för detta samarbete antogs av samarbetsministrarna under 2006. Strategin omfattar bl.a. frivilligorganisationernas möjlighet att bidra med sina erfarenheter innan viktiga beslut fattas i ministerrådet. Detta kan ske vid regelbundna möten med frivilligorganisationernas nordiska samverkansorgan för att redovisa både allmänna spörsmål och mera tematiska frågeställningar i ministerrådets framtida arbete.

Strategin ska utvecklas i dialog mellan fackminister-råden och de frivilliga organisationerna. Den nya strategin diskuterades och antogs på Nordiska rådets session i november

I syfte att stärka det civila samhället i Östersjöregionen introducerade Nordiska ministerrådet i oktober 2006 ett stödprogram för frivilligorganisationer i Östersjöregionen. Syftet med den del av programmet som avser samarbetet med Nordens grannar österut är att stödja utvecklingen av det civila samhället genom gränsregionalt samarbete. För att få stöd skall ett projekt ha minst en nordisk, en baltisk eller polsk samt en rysk eller vitrysk partner.

NGO-verksamheten har en budget på cirka 5 miljoner danska kronor per år varav cirka 1 miljon till nordisk-baltiskt samarbete. Initiativet har uppmuntrats av Nordiska rådet.

Nätverksbygge för parlamentariker

Under våren deltog 13 ryska parlamentariker i Nordiska rådets utbytesverksamhet. Parlamentarikerna besökte Oslo och Stockholm där de hade samtal med sina nordiska kollegor om parlamentariskt arbete, lokalt och regionalt självstyre, Barentssamarbete, innovation och hälsofrågor.

Rådet har också initierat kontakter med Nordvästra Rysslands parlamentariska församling, som omfattar 11 regionala lagstiftande församlingar, och diskuterat eventuellt samarbete kring miljöfrågor, hälsofrågor samt lokalt och regionalt självstyre.

Nordområdena

I prioritering av Europas nordområden ligger betoning på utvecklat samarbete med de tre baltiska länderna, nordvästra Ryssland, Barentsrådet, Arktiska rådet och Östersjörådet samt EU.

Barentsrådet

Under 2006 har Nordiska ministerrådet haft en tät dialog med Barentsrådet om gemensamma aktiviteter

inom områdena klimat, urbefolkning och ekonomisk utveckling. I slutet av året kom ett avtal till stånd om två pilotprojekt. Ett klimatprojekt som belyser de ekologiska förändringarna i Barentsområdet, samt ett projekt med urbefolkning vars fokus kommer att ligga på familjebaserat entreprenörskap.

Arktiska rådet

Under 2006 har samarbetet med Arktiska rådet fortsatt. Ministerrådets eget Arktiska samarbetsprogram handlade under 2006 om urbefolkningars livsvillkor och utvecklingsmöjligheter, forskning med betoning på det internationella polaråret 2007–2008 samt klimatförändringar och miljögifter. Som komplement till ministerrådets Arktiska program godkändes dessutom 2006 en ny miljöstrategi för Arktis med miljögifter och klimatfrågan i fokus. Nordiska ministerrådets insatser i Arktis och dess samarbete med Arktiska rådet ingår i den Nordliga dimensionens nya ramverk.

Miljö och sjukdomar på Barentsmöte

I början av året hölls ett parlamentariskt Barentsmöte, som uppföljning till den andra stora Barentskonferensen i Bodø 2005. Miljöfrågor, hälsosituationen och näringslivsutveckling var konferensens tre huvudteman. Från rysk sida föreslogs ett permanent parlamentarikerforum för Barentssamarbetet. Ryssarna var också intresserade av ett nytt partnerskap för ekonomisk utveckling av regionen och mer samarbete om hälsofrågor och social välfärd.

Inom miljöområdet var det i första hand klimatfrågor och inom hälsoområdet smittsamma sjukdomar, som parlamentarikerna diskuterade. Urbefolkningsdimensionen framhölls också.

Rådets session beslutade om utökat samarbete kring smittsamma sjukdomar i Barents med användande av bland annat partnerskapet om hälsa inom den nordliga dimensionen.

Parlamentariskt samarbete om Arktis

I augusti hölls den sjunde parlamentariska arktiska konferensen med deltagare från elva länder i Kiruna. Huvudfrågorna var det internationella polaråret 2007–2008, ett bindande avtal för den arktiska regionen samt öppnande av en arktisk farled.

Förutom parlamentariker från Kanada, Danmark/Grönland, Finland, Island, Norge, Ryssland, Sverige och USA samt Europaparlamentet, var också ursprungsbefolkningarna, andra parlament och regeringar samt interparlamentariska organisationer representerade.

Nordiska rådet krävde under året att de nordiska regeringarna arbetar för att arktiska frågor blir tydligt fokuserade i EU:s nordliga dimension och att Arktiska rådet under de kommande 6 åren med nordiska ordförandeskap utarbetar gemensamma minimistandarder för miljön i samband med offshore verksamhet.

Västnorden och dess grannar

Det nordatlantiska gränsregionala samarbetsorganet NORA har under året verkat för skapandet av nätverk med Nordens grannar i väst. NORAs årliga konferens hölls i Kanada i november 2006 på temat: "Creative Solutions for Small Coastal Communities".

Under det arktiska paraplyet finns det tre projekt i vilka det ingår västnordiska länder och grannar. I dessa kartläggs bland annat sammanhang mellan livsstil och olika slags föroreningar samt hälsostillståndet hos ursprungsbefolkningsgrupper i den atlantiska och den europeiska delen av Arktis. Totalt har 13 miljöprojekt med västnordisk fokus finansierats av det arktiska programmet under 2006. På energiområdet igångsattes under 2006 ett projekt för att öka användandet av förnybara energisystem i glesbefolkade områden i första omgången på Grönland och Färöarna.

De nordiska fiskeriministrarna verkade under 2006 för strängare kontroll av olagligt fiske. För att öka fokus på västnordiska problemställningar inom fiskeripolitiken hölls ett informellt möte mellan de västnordiska fiskeriministrarna.

Ett nytt avtal mellan Nordiska rådet och Västnordiska rådet slöts under hösten. Enligt avtalet skall organisationerna bland annat dela resolutioner och rekommendationer.

Vitryssland

Nordiska ministerrådets samarbetsprojekt tillsammans med EU-kommissionen för att stödja en demokratisk utveckling i Vitryssland är ett utmärkt exempel på en

konkret aktivitet där det nordiska samarbetet kan göra skillnad. Stödet till demokrati i Vitryssland visar ett Norden som agerar på en gemensam värdegrund med demokrati och medborgerliga rättigheter som ledstjärna. Samtidigt är det ett gott exempel på samverkan med EU.

Tillsammans med EU, Finland och Sverige började Nordiska ministerrådet under 2005 att finansiera det vitryska exiluniversitetet European Humanities University (EHU) i Vilnius. I september 2006 inleddes ytterligare ett samarbetsprojekt med EU-kommissionen och de två insatserna säkrar studier under tre år för sammanlagt 550 vitryska studenter vid EHU.

Därutöver har ett stipendieprogram utvecklats som ger cirka 100 vitryska studenter möjlighet att fortsätta och slutföra sina studier i första hand i Ukraina.

Vid ett side-event till Nordiska rådets session i november 2006 poängterade EHU:s rektor Anatoly Michailov och studenterna Anna, Siarhei och Anastasia projektets betydelse för såväl utvecklingen i Vitryssland som utbildningsnivån hos den enskilde studenten.

Co-existence or no existence

I skuggan av krisen kring Jyllandspostens publicering av Muhammed-karikatyrrer överlämnades i september fem utmaningar till Nordiska rådet från projektet "Co-existence of Civilizations". Initiativet till projektet togs

URGE. Stillbilder från
”Moving North – 10 Short Dance Films”.
Foto: Ulrik Wivel.

av den danska tankesmedjan ”Mandag Morgen” och avsikten var att främja dialogen mellan kulturer och religioner för att stärka positiv multikulturell samexistens. De fem utmaningarna var: Säkra religionsfrihet, ge makt åt de maktlösa, skapa utrymme för samexistens, garantera ett oberoende rättssystem och balansera säkerhets- och samexistensagendor.

Inge Lønning, medlem i Nordiska rådets presidium, som mottog utmaningarna för rådets räkning, sa att sådant regionalt samarbete och avsaknad av konflikt mellan grannar som i Norden, är ett bra underlag för samexistens. Han menade också att Nordens självuppfattning ändrades efter den så kallade Muhammed-krisen.

Nordiska rådet diskuterade utmaningarna på ett möte i Lahti i september och en arbetsgrupp fortsatte att diskutera frågorna fram till sessionen, som antog följande utmaningar:

- Hantering av kulturell komplexitet
- Sammanhang istället för utanförskap
- Trygghet och frihet
- Yttrandefrihet och ansvar
- Individer istället för stereotyper

Ungdomens nordiska råd bidrog till den femte utmaningen med projektet – kulturell förståelse börjar med en individ åt gången.

Vid sessionen emottog HRH prins Hassan av Jordanien i egenskap av protektor för projektet, rådets bud på lösningar på utmaningarna. I sitt tal målade prins Hassan en mörk bild av läget i Mellanöstern. Han betonade samtidigt att Norden kan spela en viktig roll för världsfreden. Samarbetet i Norden och med de baltiska länderna kan vara en modell för världsfreden och Norden kan också vara ett moraliskt stöd i processen för att skapa fred i Mellanöstern.

*Litteraturpristagaren Göran Sonnevi
och filmpristagaren Josef Fares.*

Kulturella Norden

Som ett led i den pågående moderniseringen av det nordiska regeringssamarbetet beslutades om ny struktur på kulturområdet. Det nordiska kultursamarbetet kommer att bygga på tidsbegränsade och temabestämda program tvärs över konst- och fackgränser.

Andra viktiga nordiska händelser på kulturområdet var, som alltid, "korandet" av de nordiska pristagarna. En ny språkdeklaration liksom en ny roll för NGOer såg dagens ljus under året.

Tre program för Kulturkontakt nord

Tre nya program skall administreras av en ny nordisk institution, Kulturkontakt nord med säte i Helsingfors. De nya programmen styrs genom 3-åriga handlingsplaner och bygger på principen om armlängdsavstånd samt kontinuerlig dialog med kulturfältet. Programmen skall ha både politisk och konstnärlig relevans. De första programmen är "Nordiska dataspelsprogrammet", "Mobilitets- och residensprogrammet" och "Programmet för nordiskt konst- och kultursamarbete". Kulturkontakt

nord ska först och främst arbeta med information och rådgivning samt behandla ansökningar.

I den nya kulturorganisationen bevaras Nordiska kulturfonden och Nordiska film- och tv-fonden. De nordiska kulturhusen och kulturinstitutionerna stärks och kommer att fungera som nya kontakt- och kulturplattformar för det nordiska samarbetet.

Programmet för nordiskt konst- och kultursamarbete

Programmet är öppet för alla konst- och kulturområden. Målet är att stimulera konstnärer och kulturaktörer i de nordiska länderna till helt nya former av samarbete över de traditionella ämnesgränserna.

Programmet vänder sig till konstnärer och konstprojekt som satsar på utvecklande, gränsbrytande och nyska-

Nordiska rådets president Ole Stavad överräcker årets musikpris till Natasha Barrett.

pande konst och kultur. Det vänder sig till konstnärer, till konst- och kulturförmedlare och till producenter från alla sektorer inom kulturbranschen och kulturarvsområdet. Avsikten är att stimulera till nya impulser och dialoger med både lokala och nationella institutioner och organisationer.

Nordiska dataspelsprogrammet

Nordiska dataspelsprogrammet startade 2006 med ett pilotprojekt. Programmet skall öka tillgången på kvalitativt goda och nordiskt producerade datorspel för barn och unga. Det skall säkra en effektiv nordisk infrastruktur för utvecklare, producenter och distributörer.

Som en viktig del av programmet hölls konferensen "Nordic Game" där den norska kulturministern delade ut medel till utvecklingsarbete till 5 spelprojekt.

Mobilitets- och residensprogrammet

Mobilitets- och residensprogrammet ger stöd till mobilitet för enskilda personer, nätverksbyggande för kulturaktörer, residenser och produktionsinriktad gästateljéverksamhet. Programmet är öppet för professionella konstnärer, utövare, förmedlare, producenter och kulturaktörer från alla sektorer inom konst- och kulturfältet inklusive kulturarv.

Oceanen, Zozo och akusmatisk musik prisbelönades

Josef Fares självbiografiska film "Zozo" om ett barns flykt från krigets Beirut till Sverige fick Nordiska rådets filmpris 2006. Fares delade priset med filmens producent Anna Anthony. Juryn framhöll i sin motivering att "Zozo är en gripande och relevant film om ett barns

överlevnadsstrategier i mötet med krig, sorg och en främmande kultur.”

Flera av de tio nominerade filmerna från de fem nordiska länderna handlade om barn, om uppväxtvillkor och om föräldrar som sviker.

Den kända svenska poeten Göran Sonnevi mottog Nordiska rådets litteraturpris för sin diktsamling ”Oceanen”. Bedömningskommittén motiverade sitt beslut med att ”Oceanen är ett ordhav att sänkas ned i och att omslutas av. Samlingen sträcker sig över ett liv och en poetik som fortfarande är levande, oavslutad och sökande.”

Göran Sonnevi utvaldes till litteraturprisvinnare för 2006 i konkurrens med elva andra nominerade författare från de fem nordiska länderna, från Grönland och från det samiska språkområdet.

Engelska Natasha Barret från Norge fick motta Nordiska rådets musikpris för det akusmatiska verket ”...feters...”, som delades ut på cd till deltagarna i Nordiska

rådets session. Natasha Barrets verk konkurrerade med elva andra från alla de nordiska länderna samt från Grönland och Färöarna.

Nordiska språk är coola

Avsikten med det nordiska samarbetet på språkområdet är att bevara de nordiska språken som kompletta samhällsbärande språk i en tid när internationaliseringen hotar de små språkområdenas domäner. En ny språkdeklaration antogs i detta syfte under 2006.

Den slår fast att alla nordbor skall utveckla kunskaper i det språk som talas där de bor och alla oavsett bakgrund skall ha rätt att utveckla och stärka sitt modersmål. Alla nordbor skall kunna kommunicera med varandra primärt på ett skandinaviskt språk och alla skall eftersträva att lära sig minst ett främmande språk, som används mer allmänt i världen än de nordiska.

Den språkliga gemenskapen är grundläggande för det nordiska samarbetet. Den är dessutom en förutsättning för en gemensam utbildnings- och arbetsmarknad. Film, musik och litteratur spelar en viktig roll för språkförståelsen. Genom en medveten användning av de nordiska ländernas kulturproduktion kan man påverka unga till att tycka att de nordiska språken är coola.

Språkdeklarationen är inte juridiskt bindande men har stort symbolvärde, och är ett viktigt politiskt dokument

*Dansföreställningen "Polaroid",
Jo Strømgren Kompani. Polaroid hade
urpremiär på Grønland 2006.
Foto: Bo Kleffel. © Jo Strømgren Kompani.*

för det nordiska språksamarbetet. Genom att ansluta sig till den förpliktar sig de nordiska länderna att arbeta för att uppfylla den.

Kulturnatt med en smakbit av Norden

Mer än 2 500 människor besökte Nordiska rådet och Nordiska ministerrådets arrangemang, "En smakbit av Norden" i sekretariatet under Köpenhamns kulturnatt i oktober. Arrangemanget bestod av musik, litteratur och mat. Menyn bestod av ny nordisk mat från Nordens alla hörn och var enligt besökare i Michelin-klass. Athelas Sinfonietta Copenhagen underhöll tillsammans med, den tidigare vinnaren av Nordiska rådets musikpris, Palle Mikkelborg och Helen Davies Mikkelborg. I litteratursalongen samtalade den isländske författaren och tidigare litteraturprisvinnaren Einar Már Gudmundsson med litteraturkritikern, Erik Skyum-Nielsen. Nordiska rådets president, Ole Stavad, Nordiska ministerrådets generalsekreterare Per Unckel och Nordiska rådets direktör Frida Nokken svarade på publikens frågor om det nordiska samarbetet.

Bok- och biblioteksmässan

Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet medverkade på Bok- och biblioteksmässan i Göteborg. I den välbesökta montern fanns information om och en rad

publikationer från det nordiska samarbetet. Mässbesökarna kunde också testa sina kunskaper i en populär frågetävling om Norden och nordiskt samarbete.

Göran Sonnevi, årets litteraturprisvinnare, drog full salong med sin uppläsning ur diktsamlingen "Oceanen" som följdes av en debatt kring poesins roll i Norden. Eva Bonnier, förläggare på Bonniers förlag intygade där att litteraturpriset har stor kommersiell betydelse.

Ny sajt för framtidens filmare

dvoted, en ny nordisk portal för unga filmare startades i slutet av året på initiativ av Nordiska ministerrådet i samarbete med det Danska filminstitutet, Svenska filminstitutet, Norska filminstitutet, Finlands filmsstiftelse vid Koulukino-Skolbio och Islands filmcenter.

På portalen kan unga mellan 15–20 år som vill göra film få professionell rådgivning, delta i filmchat och arbeta interaktivt. På dvoted kan man publicera sina egna filmer.

Portalen är också ett forum för entreprenörer där unga filmare tränas i hur de kan klara den benhårda konstnärliga och kommersiella konkurrensen i filmbranschen.

Hållbara Norden

I rapporten "Nordiska indikatorer 2006" ges besked om hur de nordiska länderna och de självstyrande områdena uppfyller kraven i den nordiska strategin för hållbar utveckling. Indikatorrapporten är ett övervakningsinstrument för Nordens implementering av mål och insatser enligt den nordiska strategin för hållbar utveckling.

Klimatförändringar, Östersjön, förnybar energi och biobränsle, kärnsäkerhet, REACH, miljögifter – särskilt kvicksilver, utrotningshotade sjöfåglar, hållbart fiskeri och tjuvfiske diskuterades både av ministrar och parlamentariker.

För första gången i historien fick en bärbar dator det nordiska miljömärket Svanen. Datorn är från Fujitsu och speciell vikt har lagts vid låg energiförbrukning och användning av råvaror i datorn.

Klimatförsämringar oroar

Det nordiska klimatsamarbetet var ett centralt tema både i Nordiska rådet och i ministerrådet. De nordiska miljöministrarna antog på sitt Svalbardmöte en ministerdeklaration om klimatsamarbetet. Där förband man sig bland annat att i de kommande klimatförhandlingarna arbeta för en process som kan leda till ett förpliktigande samarbete på global nivå, som även omfattar Kina, Indien och Brasilien. Vid årets klimatomöte i Nairobi bidrog de nordiska länderna till diskussioner med syfte att få till stånd ett nytt klimatavtal där alla parter är med när Kyotoavtalet utlöper 2012.

Även om klimatförändringarna kommer att påverka de nordiska länderna på olika sätt så finns det gemensamma utmaningar. Alla kommer att få uppleva mer av extremt väder, högre genomsnittstemperaturer och ändringar i havsytan. Nordiska ministerrådet har satt igång en utredning om konsekvenserna av en uppvärmning

med 2 grader för de nordiska länderna och genomför en analys av kunskaps- och koordineringsbehovet samt förutsättningarna för en fortsatt långsiktig forsknings-satsning på klimat- och miljöförändringar i Arktis.

Under klimatdebatten på sessionen vittnade politiker från Nordens alla hörn om förändringar orsakade av klimatförändringarna som redan inträffat. Möjlighet gavs också att se Al Gores film "En obekväm sanning" om de globala klimathoten tillsammans med den danska miljöministern Connie Hedegaard och mottagaren av årets miljöpris Bogi Hansen.

Miljöpris till färing

"Jag är glad över att få detta pris och också glad för att Nordiska rådet fokuserar på klimatförändringarna. Men om vi ska undvika en katastrof måste vi handla nu. Det är nästan för sent." Det sade vinnaren av Nordiska rådets natur- och miljöpris – författaren och professorn Bogi Hansen – när han tog emot priset.

Bogi Hansen fick priset för sitt arbete inom klimatiforskning och forskning om Golfströmmens påverkan på klimatet och särskilt risken för att Golfströmmen skall ändra riktning. Hansen har haft stor betydelse internationellt genom att tidigt påvisa effekten av klimatförändringarna i den arktiska miljön.

Energisamarbetet borde vara exportartikel

Elbörsen Nord Pool borde vara en exportartikel. Den åsikten framfördes under debatten om den nya nordiska energihandlingsplanen på årets session. Norden kan med sin energihandlingsplan i ryggen, bli mer aktiv i den europeiska energipolitiken. Den överföringskapacitet som planen anger kommer dock inte vara tillräcklig. Det kommer behövas ytterligare satsningar på förnybara energikällor och miljövänlig produktion. Tillsammans är Norden en väsentlig aktör när det gäller vatten- och vindkraft, jordvärme samt bioenergi. Detta och Nordens spetskompetens på området måste utnyttjas. Det var några av synpunkterna när energiplanen diskuterades.

Planen godkändes på sessionen och man beslutade dessutom bland annat att de nordiska länderna skall

arbeta för utveckling och ökad användning av biodrivmedel och påverka EU att göra detsamma.

På ett möte mellan de nordiska energiministrarna och Nordiska rådets miljö- och naturresursutskott under sessionen diskuterades den liberaliserade energimarknaden, försörjningssäkerhet, nyinvesteringar i kraftnätet och mer politisk styrning för utvecklande av förnybar energi.

Ett bioenergipris inrättades av ministrarna för fiskeri-, jordbruk-, livsmedel- och skogsbruk. Priset skall gå till personer eller organisationer i Norden som har gjort en påtaglig insats för ökad användning eller produktion av bioenergi.

Grönt är skönt men inte som algblooming

Användningen av gödsel i jordbruket runt Östersjön är ett större miljöhot än man tidigare trott. Övergödningen hotar den biologiska mångfalden. En tanke i kampen mot övergödningen är att skapa ett nitrogen- och fosforprotokoll med Kyotoavtalet som modell, med möjlighet att handla med utsläpps rättigheter.

Ordföranden i Nordiska rådets miljö- och naturresursutskott har under året lett en arbetsgrupp under den parlamentariska Östersjökonferensen, som haft till uppgift att få alla länder runt Östersjön att fokusera på övergödningens problematik genom att bland annat efterleva de konventioner som redan finns. Arbetsgruppen har också haft till uppgift att föreslå åtgärder för att få länderna att enas om hur man får bukt med problemet.

Om man skal uppnå målet om rent vatten i Östersjön krävs bättre rening av avloppsvatten, bättre behandling av husdjurgödsel samt att endast fosfatfria tvättmedel används i alla Östersjöländerna. Även om situationen är allvarlig kan Östersjön räddas om man sätter in de riktiga åtgärderna som fler vattenreningsanläggningar. Avslutande rapport kommer från arbetsgruppen vid Östersjökonferensen i Berlin 2007.

Nordiska rådet antog under året ett förslag om förbud mot utsläpp av toalettavfall från passagerar- och lastfartyg i Östersjön. Parlamentarikerna bad också de nordiska regeringarna om ett kontrollsystem för detta.

På ministerrådssidan har ett tiotal av projekten handlat om övergödning i Östersjön.

Kärnsäkerhet

Nordiska rådets miljöutskott uppmanade på 20-årsdagen av Tjernobyl till ökad fokusering på säkerheten vid existerande kärnkraftverk. Ryska myndigheter måste påverkas att inte förlänga levnadstiden för de gamla kraftverk som ligger nära Norden. Stränga säkerhetskrav skall också gälla nya verk som byggs. Kärnkraftverket Ignalina är fortfarande en säkerhetsrisk, särskilt hanteringen av avfall. Utskottet besökte under sommaren atomlagret i Andrejeva och Atomflot i Murmansk för att studera kärnsäkerhet och lagring av kärnavfall. Man besökte också Atomkraftverket på Kola.

Finlands beslut att som enda nordiska land bygga ut kärnkraften kritiserades på Nordiska rådets session och den nya reaktorn väcker oro då det är en ny och oprövad modell.

Ett medlemsförslag som krävde ett moratorium för etablering av nya kärnkraftverk eller lagringsanläggningar nära kusterna, diskuterades under året i rådet. Provbörning efter uran i Karelen både på rysk och på finsk sida togs också upp.

Burst. Stillbilder från "Moving North – 10 Short Dance Films".
Foto: G. Magni Agustsson.

*Elías Knudsen i Burst.
Foto: G. Magni Agústsson.*

Biodiversitet och genresurser

Tillsammans med klimatförändringarna är förlusten av biodiversitet bland de största globala miljöutmaningarna i vår tid. Därför inrättades ett nytt globalt säkerhetslager för frö på Svalbard. Frölagret innehåller mer än tre miljoner olika grödor och skall vara ett långtidslager för dubletter av frö, som finns i genbanker i andra länder. Lagret skall också vara ett säkerhetsnät om genmaterial förloras som följd av katastrofer. Fröbanken betalas av Norge med Nordiska genbanken som driftsansvarig.

Nordiska ministerrådet och Nordiska genbanken hade en utställningsmonter och genomförde två sidoarrangemang på Biodiversitetskonventionens partsmöte i Brasilien våren 2006. Det nordiska samarbetet om biologisk mångfald och genetiska resurser har resulterat i publikationen "Access and Rights to genetic Resources – A Nordic Approach", som rönt stort internationellt intresse.

Bättre livskvalitet i Norden

Olika aspekter av alkohol, mat, motion, livsmedel och skydd mot smittsamma sjukdomar var också föremål för nordiskt samarbete under året. Såväl parlamentarikerna i rådet som regeringsföreträdare i ministerrådet ägnade sig också åt den viktiga kampen mot människohandel och prostitution.

Hälsosammare mat och mer motion

Över 40 procent av nordborna väger för mycket och antalet överviktiga barn och unga ökar. Mer än hälften av befolkningen motionerar sällan och fettkonsumtionen ökar på bekostnad av fisk, frukt och grönt. Detta är inte bara ett problem för de enskilda individerna utan också ett hot mot samhällsekonomin. En ny nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet antogs därför under året.

Märkning och marknadsföring av matvaror

Det norska ordförandeskapet i ministerrådet höll i maj 2006 ett seminarium om marknadsföring av matvaror med barn som målgrupp, i samarbete med WHO:s Europakontor. Dessutom har en nordisk rapport om märkning av livsmedel publicerats. Rapporten baserar sig på ett nordiskt seminarium som arrangerades i november 2006. Rapporten ger inspel till EU-kommissionens pågående revision av märkningsregler.

Folkhälsopris

Nordiska folkhälsopriset på 50 000 svenska kronor gick 2006 till Stig Wall, professor i epidemiologi och folkhälsovetenskap vid Umeå universitet. Han fick priset för att han för mer än en generation folkhälsoforskare varit en nationellt och internationellt ledande person. Stig Walls engagemang bottnar i ett globalt ansvar. Han anser att lokala och internationella hälsoproblem hör ihop.

Säkrare livsmedel

Livsmedelssäkerhet har varit ett centralt tema under 2006 i ministerrådet för fiskeri, jordbruk, livsmedel och skogsbruk. Ministerrådets resolution från 2005 om tätare veterinärt beredskapssamarbete i Norden har följts upp med seminarier, erfarenhetsutbyte och gemensamma nordiska beredskapsövningar. Ministerrådet antog dessutom en strategiplan för veterinärt beredskapssamarbete, som följdes av en nordisk-baltisk strategiplan i november 2006.

Fågelinfluensa och andra farsoter

Den globala hotbilden för djursjukdomar som fågelinfluensa och andra sjukdomar som kan överföras från djur till människor (zoonoser) är dyster. Det har under året pågått

diskussioner om samarbete om gemensam nordisk vaccinproduktion för att skapa beredskap inför en framtida pandemi. Livsmedelssektorn och Nordiska Innovationscentret (NICE) deltar numera i ett europeiskt pilotprojekt om transnationell forskning om bl.a. zoonoser.

Alkohol

De nordiska finansministrarna enades om att föreslå att nollskattesatsen på vin avskaffas i EU, att minimiskatterna på alkohol höjs liksom skatten på alkoholisk. Ministrarna var eniga om att principen om konsumtionslandsbeskattning ska upprätthållas och betonade vikten av att behålla det regelverk som innebär att endast de varor som en privatperson själv transporterar skall anses som privatinförsel och därmed vara skattefria. Finansministrarna ville också se en europeisk alkoholstrategi med folkhälsan i fokus.

Social- och hälsoministrarna ville också få en konkret alkoholstrategi i EU, särskilda satsningar angående alkohol och ungdom samt halvera införselkvoterna, Intra-nordiskt ville man öka forskningssamarbetet och komma överens om gemensamma åtgärder för att eliminera alkohol i trafiken i Norden.

Människohandel och prostitution

Det är viktigt att fokusera på den sociala dimensionen av människohandel och stärka samarbetet mellan de nordiska länderna och de övriga länderna i den nordliga dimensionens region. Detta menade socialministrarna på sitt nordiska möte i juni 2006 och på en rundabordskonferens om kvinnohandel för socialministrarna från Norden, de baltiska länderna, Tyskland, Polen och Ryssland i oktober. Nordiska, preventiva samarbetsprojekt i "avsändarländerna", utbytesverksamhet för socialarbetare och samarbete mellan NGOer var några av de förslag som diskuterades på rundabordskonferensen. Hur man kan stärka offrens situation både i avsändar- och mottagarländerna ventilerades också.

Projektet "Prostitution i Norden" i de nordiska länderna och de självstyrande områdena är en del av Nordiska ministerrådets helhetsinsats för att bekämpa människohandel.

Vid Nordiska rådets möten i Stockholm i april togs ett uttalande där man sa att människohandel måste bekämpas med gemensamma nordiska åtgärder. Människohandel för sexuella ändamål var en huvudpunkt också vid Nordiska rådets möte i Lahtis i september. Där deltog Sveriges ambassadör för kamp mot människohandel. Han menade att det inte saknas lagstiftning eller internationella överenskommelser, utan pengar och politisk vilja. "Trafficking" organiseras av ligor som sysslar med terrorism, narkotikahandel och vapenhandel och är därmed också en fråga om säkerhetspolitik.

Samarbeta om miljö och brottslighet!

Nordborna vill ha samarbete om miljö och brottsbekämpning. Det är huvudbudskapet i ny stor undersökning som genomförts av Nordiska rådet. Hela 96 procent av de tillfrågade anger att man bör prioritera miljösamarbetet mellan de nordiska länderna. Lika många önskar en gemensamnordisk insats i kampen mot gränsöverskridande brottslighet.

Undersökningen visar att det i alla de nordiska länderna finns ett massivt flertal, som önskar mer nordiskt samarbete. Medan nordborna vill ha en nära relation med varandra vill de också ha bättre samarbete med EU. Nästan hälften av danskarna säger dessutom att det är speciellt viktigt för Danmark att ha ett långsiktigt samarbete med USA.

Undersökningen genomfördes med telefonintervjuer i oktober 2006. Ett representativt urval av den vuxna befolkningen i Finland, Sverige, Norge, Danmark och Island intervjuades. Totalt genomfördes 2 500 intervjuer. Information og publicering

Information

Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet har en gemensam webbplats, www.norden.org. Texterna på webbplatsen skrivs huvudsakligen på skandinaviska, det vill säga norska, svenska eller danska, men en stor del av dem översätts också till finska, isländska och engelska.

Varje vardag publiceras korta nyheter om Norden och nordiskt samarbete på webbplatsen. Nyheterna skickas också ut med e-post till flera tusen prenumeranter både inom och utanför Norden. Nyheterna finns på skandinaviska, finska, isländska och engelska.

På www.norden.org finns också webbtidskriften *Analys Norden* med politiska analyser från de nordiska länderna. *Analys Norden* utkommer en gång i månaden på skandinaviska, finska och isländska.

Top of Europe är ett elektroniskt nyhetsbrev om Norden och nordiskt samarbete, som vänder sig till en publik utanför Norden.

Norden i veckan är ett nyhetsbrev med nordiska nyheter som sammanställs och distribueras på måndagar.

Publicering

Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet utger mellan 150 och 200 rapporter och böcker varje år. Utgivningarna täcker in i stort sett samtliga ämnesområden som berör det nordiska samarbetet.

Här är ett urval av de senaste böcker som utgivits av Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet:

Nordiskt samarbete. En ny opinionsundersökning av befolkningens kännedom och inställning till det nordiska samarbetet i Finland, Danmark, Island, Norge och Sverige.

Nordisk statistisk årsbok/ Nordic Statistical Yearbook 2006. Statistik som på ett överskådligt sätt belyser likheter och olikheter mellan de fem nordiska länderna – Finland, Danmark, Island, Norge och Sverige – samt Färöarna, Grönland och Åland.

Spelet om den nordiska välfärden. En debattrapport om den nordiska välfärdsmodellens framtid i den globala konkurrensökonomi. Debattrapporten summerar de viktigaste resultaten, analyserna och budskapen från Nordiska ministerrådets välfärdsforskningsprogram som blev genomfört mellan 2000–2005. Rapporten innehåller också en rad ledande politikernas och andra opinionsbildares syn på välfärdssamhällets styrkor och svagheter och de viktigaste utmaningarna i framtiden.

Nordic Nutrition Recommendations. Boken innehåller de nordiska rekommendationerna för den dagliga kosten.

Norden som global vinnarregion. Varje år utger Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet en gemensam debattbok. *Norden som global vinnarregion* är ett debattupplägg om framtiden för Norden. Tjugosju nordiska opinionsbildare inom näringsliv, den akademiska världen, myndigheter och kultur ger deras syn på de nordiska ländernas styrkor och möjligheter i framtidens globala ekonomi.

Norden har något att bidra med. En debattbok till de nordiska gymnasieeleverna om nordisk identitet och Norden i det nya Europa. Fem nordiska författare, som alla har fått Nordiska rådets litteraturpris, ger med sin tolkning av vad det vill säga att vara nordbo, europé och världsmedborgare.

Läs mer om de publikationer vi utger på www.norden.org/publikationer. Här kan du även söka efter och beställa publikationerna. På webbplatsen är det också möjligt att anmäla sig till nyhetsbrevet "Nytt om publikationer" där du får besked om när det utkommer publikationer inom de ämnesområden du är intresserad av.

Fakta om Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet

Nordiska ministerrådet

Nordiska ministerrådet är det formella forum som finns för samarbete mellan de nordiska regeringarna. I den förbindelsen spelar också oformella samråd och ömsesidigt utbyte en betydande roll.

Ministerrådets uppgift är att styrka det nordiska samarbetet, hävda den nordiska identiteten och att arbeta för de nordiska intressena i omvärlden. Genom mellanstatligt samarbete tas beslut i enighet.

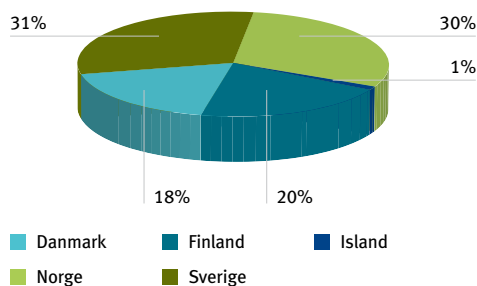
Nordiska ministerrådets arbete utgår från flera olika ministerråd. Det finns ett ministerråd för varje fackområde som regeringarna samarbetar inom. Statsministrarna har det yttersta ansvaret för Nordiska ministerrådet. Ansvaret är delegerat till de nordiska samlagsministrarna och deras ställföreträdare, den nordiska samlagskommittén. De flesta ministerråd möts flera gånger

varje år. Ministerråden stöts av ämbetsmannakommittér, som tillsammans med ministerrådssekretariatet bereder ministerrådets beslut.

Från och med den första januari 2006 finns följande ministerråd:

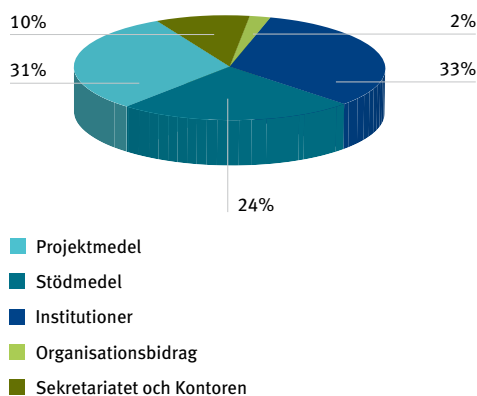
- Ekonomi och finanspolitik.
- Social och hälsopolitik.
- Närings-, energi- och regionalpolitik.
- Fiskeri och havsbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk.
- Miljö.
- Jämställdhet.
- Kultur.
- Lagsamarbete.
- Utbildning och forskning.
- Arbetsliv.

Nordiska ministerrådet. Landinbetalning budget 2006

Nordiska ministerrådets budget är 839 643 miljoner danska kronor. Länderna betalar deras bidrag till Nordiska ministerrådet i förhållande till en fördelningsnyckel baserad på ländernas BNI. De självstyrande områdena bidrar inte till finansieringen av Nordiska ministerrådets aktiviteter.

Nordiska ministerrådet. Budgetpostkategorier 2006

Samarbetsministrar per den sjunde december 2006

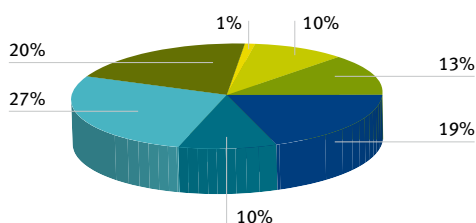
Connie Hedegaard, *Danmark*
 Jógvan à Lakjuni, *Färöarna*
 Josef Motzfeldt, *Grönland*
 Jan-Erik Enestam, *Finland*
 Lasse Wiklöf, *Åland*
 Jónína Bjartmarz, *Island*
 Cristina Husmark Pehrsson, *Sverige*
 Heidi Grande Røys, *Norge*

Nordiska rådet

Nordiska rådet är ett politiskt forum för samarbete mellan de nordiska parlamentarikerna och regeringarna. Nordiska rådet har session en gång varje år, där parlamentarikerna möts med de nordiska ministrarna. Resten av året arbetar rådet i fem fasta utskott och i presidiet.

Rådet tar initiativ till och diskuterar politiska frågor. Rådet föreslår i vilken riktning det nordiska samarbetet bör gå, och kontrollerar om de nordiska regeringarna lever upp till de beslut som tas. Nordiska rådet fokuserar varje år på ett eller flera politiska områden, som till exempel miljö, kultur, hållbar utveckling eller barn och unga.

Nordiska ministerrådet. Budget 2006 fördelat på huvudområden

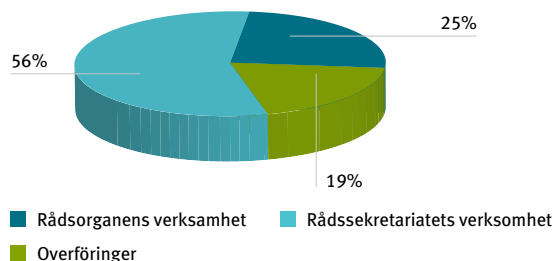

- Kultur, lagsamarbete och jämställdhet
- Utbildning, forskning och arbetsliv
- Miljö och resurs
- Tillväxt och välfärd
- Sekretariatet och andra gemensamma aktiviteter
- Grannsamabete
- Strukturpott

Nordiska rådets presidium per den sjunde december 2006

Ole Stavad, *president, Den Socialdemokratiska gruppen, Danmark*
 Kristian Pihl Lorentzen, *vicepresident, Mittengruppen, Danmark*
 Arja Alho, *Den Socialdemokratiska gruppen, Finland*
 Outi Ojala, *Den Vänstersocialistiska Gröna gruppen, Finland*
 Simo Rundgren, *Mittengruppen, Finland*
 Martin Saarikangas, *Den Konservativa gruppen, Finland*
 Rannveig Guðmundsdóttir, *Den Socialdemokratiska gruppen, Island*
 Jón Kristjánsson, *Mittengruppen, Island*
 Dagfinn Høybråten, *Mittengruppen, Norge*
 Berit Brørby, *Den Socialdemokratiska gruppen, Norge*
 Inge Lønning, *Den Konservativa gruppen, Norge*
 Sinikka Bohlin, *Den Socialdemokratiska gruppen, Sverige*
 Gabriel Romanus, *Mittengruppen, Sverige*

Nordiska rådets omkostnadsfördelning av budget 2006

Rådsorganens verksamhet på 30,6 miljoner danska kronor täcker presidiet och utskottens verksamhet samt tvärgående uppgifter. Rådssekretariatets verksamhet täcker administration samt informationsarbete. Överföringarna går till partistöd, Ungdomens Nordiska Råd samt journaliststipendier.

